

1934. július 17.
 Budapest, Károlyi utca 16.
 Tel.: 977.
 Helyi elosztás: 358.
 A szerkesztőség a közérdekű hírek közléséért felelős.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Romániában
 Egész évre — 750
 Félévre — 380
 Negyedévre — 200
 Egy hónapra — 70
 Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 3 lej
 Bukarestben — 3-50
 Csehszlovákiában
 Egy hónapra — 25 ct
 Egy szám — 1-50 ct

1934 július 18 Péntek

Csaj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 158. szám

5684. Tamuz 16

Szemtől-szembe

Ahik ma figyelmesen átoivasták Bianu szenátor napunk tegnapi számában közzétett nyilatkozatát, jöleső meglepődéssel vehették retus alá azt a képet, amelyet Bianu szenátorról magunknak megfestettek. A szenátusi ülészak szinte valamennyi napján ott szerepelt Bianu szenátor neve, aki mindig újabb és újabb vádakat tudott felhozni a kisebbségek ellen. És most, hogy szemtől-szembe kerülünk egymással, kiderült, hogy nem elvakult ellenséggel van dolgunk, de egy jóhiszemű hazafival, kit felvezettek ezer gonoszsággal, felvezettek olyan jelszavakkal, melyekkel lelkének közösége nincsen. Bizonyos, hogy Bianu szenátor nem egyedül áll az örök perlekedő és folytonos felvezettek sorában és az ilyen találkozás nemcsak Bianu szenátort győzheti meg arról, de bennünket is, hogy kölcsönös jóakarattal mennyire be tudnók tömni annyi sötét hír bőven buzogó forrását.

Nem lehet eltagadnunk, hogy Bianu szenátor nyilatkozatából sok emberségesség és magasabb világnézet szökött hozzánk és jól esett, hogy megállapíthattuk ezt, hogy így családhatunk. Hányszor markolt belénk Bianu szenátor támadásának sok igazságtalansága, hányszor sejtettünk igaztalan szavak mögött izzó gyűlöletet, pusztítani akarást.

Es most, hogy szemtől-szembe kerülünk egymással, nemcsak az volt kellemes számunkra, hogy családhatunk, de komoly tanulsága is volt ez annak, hogy kerüljünk minél gyakrabban így szemtől-szembe egymással. Mert nem lehet olyan komoly gondolkodója, becsületese érző embere ennek az országnak, ha csak el nem vadította a fanatizmusnak, a gonoszságnak az a dühe, mely egyformán válogatja a hivatalos és az utcai antiszemitizmus eszközeit, hogy meg ne értse becsületese és nyílt szándékunkat, hogy fel ne ismerje mélyeséges igazságunkat. A mi igazságunk az eleven élet, az emberi szent igazság. A mi igazságunk nem tör messzi és felforgató ókok után: élni akarunk. A jogot akarjuk megszerezni, ezt a jogot, amely minden emberrel vezéreltett és minden néphez hozzátartozik. Azt a jogot, melyet megadni nem lehet, legfeljebb visszadni. Soha és senkitől se kértünk többet e természetes jogoknál.

Igy vették el tőlünk zsidó iskolánk nyilvánossági jogát is, egy olyan jogot tehát, amely meg volt és amely — és ezt Bianu szenátor mondja — meg is maradt. Ha ideig-óráig el is bobozhatták tőlünk, szent jogunk marad, hogy gyermekeinket újjászületett ősi kulturánk erejében nevelhessük zsidókká. Azelőtt úgy írtuk volna: ezt a jogunkat még Bianu szenátor sem vitathatja. Ma úgy írjuk: Ezt a jogunkat Bianu szenátor erősíti és állítja. Márpedig nem egy Bianu szerátora van a román közéletnek. Valószínűleg nem egyedül van azok között, akiket eddig oda-oroztunk a gyűlölközés közé, de akikről mégis kiderült, hogy lelkük kész a megismerésre és nyitott a szeretetre. Csak az ívet kell feléjük nyitni, mely összeköti. Csak az utat kell megtalálni, mely egymáshoz vezet. Eddig ők nem keresték. És így amit megtaláltak, gyűlölség volt, félreismerés és még több félre-magyarázás. De mi se kerestük. Bianu szenátor nyilatkozatát tegyük így el magunk számára: nemcsak azért, amit a román közéletnek ez az őz harcra számunkra elmondott, de szíves biznysághépen is, hogy nincsen olyan látszólagos ellentét, — az utcák antiszemitizmusáról nincs mit beszélni, ott nem elvekről van szó — amelyet nyitott szívvel és jó szóval át lehetne látni. Kötelességünk ezt az utat mindenütt megkeresni és ha lesz is családában nekünk, akad olyan találkozásunk is, mint amilyen a Bianu szenátorral való volt.

Véget ért a kolozsvári magyar újságírók sztrájkja

Az újságírók teljes győzelme. Csak a szervezet tagja tekinthető hivatásos újságírónak

(Cluj Kolozsvár, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári magyar sajtó munkásainak és kiadóinak harca a mai napon a kizárt újságírók teljes győzelmével véget ért. Egy hétig állott a harc munkaadók és újságírók között, amelynek eredménye bebizonyította, hogy az egészséges munkaviszony — különösen a szellemi munkánál — csakis a legteljesebb lelkiismereti szabadság és gazdasági méltányosság segítségével érhető el. Az újságíró-kar azért küzdött, hogy a hivatás fejlődésében ne következzen be visszaesés. A kolozsvári sajtó magas szintjét eddig főképp a kollektív szerződés biztosította. Ezt a szerződést nem engedték felborítani az újságírók, mert hiszen ebben van lefektetve egyrészt az újságírók szellemi szabadsága, másrészt azok az egzisztenciális lehetőségek, amelyre minden szellemi munkásnak feltétlenül szüksége van.

Aláírták a kollektív szerződést

A harcban álló felek között tegnap délután történt az első komolyabb közeledés, amikor a Lapkiadó részvénytársaság megbízottja, dr. Weisz Sándor, a szervezet részéről pedig Szász Endre és Kádár Imre között tanácskozások kezdődtek az újságírók munkájának újra való felvételéről. A „Keleti Újság”-gal a megegyezés már a délután folyamán létrejött, éjjeli tizenkét órakor pedig fejeződtek be az „Ellenzék”-nél a tárgyalások, amelynek során megállapodtak a régi kollektív szerződésnek egy évre való meghosszabbításában azzal, hogy a mai fizetésekhez tíz százalékos emelés jár, felemelik a családi pótlékot és eltörlik az ugynevezett forgó számkokat. Ejjél felé a felek aláírták a kollektív szerződést.

Az újságírók átiratban fordultak a munkásszövetségek szakszervezeti tanácsához, arra kérve, hogy tekintettel a létrejött egyezsége, a lapokra kimondott bojkottot vonja vissza. A szakszervezeti tanács a kérelmet teljesítette.

A „Keleti Újság”-nál külön megállapodás is történt, amely úgy szól, hogy mindazok az újságírók, akik magukat egyenleg megbántva érzik, nem kötelezhetők a laphoz való visszatérésre mindaddig, amíg a számukra megfelelő formában elégtételt nem kapnak.

Ki a hivatásos újságíró?

Ma délután az újságírók ez ügyben értekezletet tartottak, amelyen Szász Endre, a szervezet elnöke ismertette a béke előzményeit és meglepődéssel konstata, hogy a küzdelemből a szervezet presztizse gyarapodásával került ki, mint hogy úgy az anyagi, mint erkölcsi kívánságok teljes mértékben kielégítést nyertek. Hálával emlékezik meg az ország egész sajtójának, különösen az Uj Kelet támogatásáról és arról a szimpátiáról, amely megnyilatkozott az ország közéletének minden tényezőjénél a küzdelem során. Elhárították, hogy a vidéki csoportokhoz és a román újságírószervezetekhez köszönőleveleket intézzenek.

Dr. Kádár Imre ismerteti a megegyezés néhány, eddig ismeretlen pontját, amelyek közül lényegesebb az, hogy hivatásos újságíróként csak az ismerhető el, aki tagja a szervezetségnek, továbbá, hogy a választottbírói ügyekben a felek huszonnégy órán belül tartoznak bírálkat megnevezni. Újságírók elbocsátása pedig csak a felső szerkesztői fejelemi bizottság hozzájárulásával eszközölhető, anélkül azonban, hogy ez prejudikálna a rendes törvényes eljárásnak. A szerzett jogok teljes épségben maradnak. A sztrájkból kifolyólag senkit megtorlás nem érhet: senkinek emiatt felmondani nem lehet.

Az értekezleten résztvevők helyeslően vették tudomásul, hogy a kollektív szerződés kö-

rüli küzdelmet folytatni fogják a vidéken is. A kizárás tartama alatt működő bizottságnak megadták a felmentvényt.

Nagy Lajos ez alkalomból javaslatot tesz az Ady-ünnepségen való részvételre és arra, hogy a szervezet koszorút helyezzen az emléktáblára.

Dr. Ligeti Ernő a sztrájktrórákkal szemben követeli a társadalmi bojkottot. Állapíttassék meg, — ugymond — ki vállalkozott a szervezett újságírók kenyérharcában a sztrájktrórá szerepére. Az ilyen ki kell zárni minden társadalmi közületből és szervezett újságírónak tilos a velük való személyes érintkezés.

Az értekezlet hálásan emlékezik meg az élelmezési munkások figyelméről és derék szolidaritásáról.

Az újságírók elnöke nyilatkozik

Az ülés végén megkértük Szász Endrét, a szervezet elnökét, hogy a bérharc befejezése után mondja el impresszióit és a sztrájk tanulságairól tegye meg megjegyzéseit. Az újságírók elnöke a következőképpen nyilatkozott:

— Nehéz és súlyos harcok után végre lezárhatjuk az egyhetes kolozsvári újságírósztrájk krónikáját és felállíthatjuk a küzdelem mérlegét. Az újságírószervezet nem jószántából fordult a végső fegyverhez, amelyet nem is magavett fel, hanem az egyik kiadóvállalat erőszakkal rá újságírói kizárásával. Öröndetes számunkra, hogy bár az újságíró-mozgalom sikerült százszázalékosnak minősíthetjük, mégis sikerült olyan megegyezést hoznunk tető alá, amely végeredményben remélhetőleg egyik félben sem hagy hátra fulánkot.

— Nem szükséges ismét leszögezmem, hogy az anyagi kérdések mindjárt az első percben kikapcsolódtak a mozgalomból. Mi az újságírószervezet épségét féltettük, ezt akartuk minden rendelkezésünkre álló eszközzel, szívós kitartással megvédelmezni. Márpedig a kollektív szerződés elvi alapjairól való lesiklás öt éves kemény és eredményes szervező-munka gyümölcseit fenyegette pusztulással. A harc sikere az újságírói kart nemcsak tagjainak példás fegyelmességéről és megingathatatlan együttérzéséről győzhetette meg, hanem arról is, hogy a szolidaritásban a kultura minden munkása osztozik vele. Megható biznyságot szereztünk erről azokból a táviratokból, amelyek özönével érkeztek napról-rapra hozzánk s amelyekből erőt meríthettünk a küzdelemhez.

— Külön ki kell emelnem a szakszervezeti tanács állásfoglalását, amely nagymértékben járult hozzá az események továbbfejlődéséhez. Hogy milyen nagy jelentőséget tulajdonítottunk mi ennek az állásfoglalásnak, az is dokumentálja, hogy bár a két lapvállalattal még szerda este szerződést kötöttünk, a munka felvételét nem kezdtük meg csütörtökön reggel, hanem elhalasztottuk délutánig, a kimondott bojkott feloldásáig. Ez kötelességünk volt önmagunkkal szemben is, mert bojkottált lapoknak nem dolgozhattunk, de kiadóvállalatainkkal szemben is, mert nem akartuk a közönségben azt a látszatot kelteni, hogy lapjaink továbbra is súlyos anyagi és erkölcsi veszteség alatt állanak. Az volt a meggyőződésünk, hogy vállalatainkkal szemben, amelyekkel hecsületes békét kötöttünk s amelyek kívánságainkat teljesítették, a béke minden konzekvenciáit le kell vonunk.

— Doumergue elnök bankettje Károly trónörökös tiszteletére. Párisból jelentik: Doumergue köztársasági elnök bankettet adott Károly trónörökös tiszteletére, amelyen Antonescu Victor párisi román követ, Laurent Eynac, Petain marsal és más előkelőségek vettek részt.

öre
 önség
 b itala

mény
 itközség elemi fiu-
 nitői állásra a Hit-
 rdet. Ez állás el-
 gfelelő vallástudo-
 brlattal rendelkező
 ivet teljesen bírják
 pések. A hiteles
 kérelmek az iskola-
 küldendők be.
 924 július 11.
 telmann Jakab,
 olaszéai elnök.

alom R.-T.
 Konzervgyárának
 készítményeit
 fűszerüzletben

TEK
 yulször-
 alapok
 20.—

s uridivatár-
 Ferdinand 6.
 rásos, hitelesített
 értékek
 gyártása.
 mindennemű
 álatokat.
 garázsem
 Viteazui 13. Cluj

arólag
 OL

t, mert ez
 és kiadós!
 min nagyváradi
 észül, szigoruan
 s szerint.

ILMOS Cluj

Keletben!

szám. Sürgőnycim:
 Telefonszám: 2-86

Oradea-
 Unirei 2

Vádtanács előtt Eskütt Lajos bűnügye

Budapest, július 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A budapesti törvényszék vádtanácsa ma foglalkozott az Eskütt Lajos „második számú” bűnügyével. Köztudomású ugyanis, hogy Eskütt Lajos, Nagyatádi Szabó István titkára ellen két büntető eljárás van folyamatban. Az egyikben Esküt 14 rendbeli megvesztegetéssel vádolták. A másik büntető eljárás három év múlva, 1924. január 19-én indult meg, akkor már nyilvánvalóvá vált, hogy Eskütt nem akar megszökni és valóban rehabilitálni akarja magát akár ismert politikusok kompromittálása árán is és ebben többrendbeli zsarolás, továbbá aktalopás és rágalmazás a vád tárgya.

Györki Imre dr., országgyűlési képviselő, Eskütt védője az utóbbi ügy vádiratára benyújtott kifogásaiban mindenekelőtt a két pör egyesítését kéri, azonkívül ellenbizonyítást ajánl fel arra, hogy nem Eskütt akarta megszarolni a magyar kormány tagjait, mint a vádirat állítja, hanem egyes miniszterek kíséreltek meg Eskütt Lajos megvesztegetését.

A védelem előterjesztése szerint Eskütt tagadja azt, hogy gróf Bethlen István, és Nagyatádi Szabó István, sérelmére elkövette volna a vádiratban említett rágalmazásokat. Ugyancsak bizonyítékokat terjeszt elő a védelem annak bizonyítására, hogy Eskütt Lajos nem üzent gróf Bethlen István miniszterelnök, majd Nagyatádi Szabó István miniszternek azt, hogy amennyiben nem adnak neki 100.000, illetve 50.000 dollárt, úgy olyan dolgokat fog nyilvánosságra hozni, hogy azzal a kormánnyal huszonnégy óra alatt megbuktatja. Sőt a védelem ellenbizonyítékokat fog előterjeszteni a bizonyítási kívánja, hogy nem Eskütt üzent e minisztereknek, hanem Esküttnek üzenték ezt. Bizonyítási kívánja a védelem, hogy hallgatás fejében nagy összegeket ajánlottak fel Eskütt Lajosnak.

Ami a földművelési minisztériumból állítólag ellopott aktákat illeti, bizonyítani kívánja a védelem, hogy az állítólag ellopott aktákat, amelyeket a rendőrség Eskütt Lajosnál talált meg, Nagyatádi Szabó István miniszter személyesen adta át Eskütt Lajosnak.

A vádtanács a mai tárgyaláson megszüntette az eljárást Eskütt ellen az aktalopás ügyében. Zsarolásért és rágalmazásért ellenben az eljárás tovább folyik. A vádtanács a megvesztegetési ügyben elhatározta, hogy Esküt 15 millió korona évadékként ellenében szabadlábra helyezi, mivel a vizsgálat megbiúsulásától nem kell már tartani.

Az Eskütt-ügyben a tárgyalást valószínűleg július hó 25-én tartják meg.

A kormány képtelen tető alá hozni a közigazgatási reformtörvényt

Mesterségesen halogatják a javaslat parlament elé terjesztését. A „Lupta” cikke a közigazgatás lezüllesztéséről és annak okairól

(Bucuresti-Bukarest, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt parlamenti ülészakban a kormány tudvalevőleg a törvényjavaslatok egész légióját szavaztatta meg. A törvényjavaslatok tárgyalása során a kormány ígéretet tett arra, hogy legelső sorban az elsőrendű javaslatokat veszik tárgyalás alá és a kisebb jelentőségű törvényeket csak a következő ülészakban hozzák tető alá. Az ígéret ellenére éppen a legfontosabb törvényjavaslatot — a közigazgatás reformjáról szóló — maradt a következő ülészakra, holott a javaslat már hónapok óta készen van.

Jól informált politikai körökben úgy tudják, hogy a közigazgatási törvényjavaslat tárgyalása elhalasztásának két oka is van. Az egyik az, hogy a kormány sietett a gazdasági jelentőségű törvények megszavazásával, mert ami biztos, az az, hogy a másik ok pedig, hogy a közigazgatási reformjavaslat a liberális pártban is viszályt keltett. Példa rá az emlékeztető Marzesou-Vaitoiianu affér, amely a kormánynak majdnem az életébe került.

Mesterségesen halogatják a közigazgatási javaslat tárgyalását

A parlamenti ülészak őszi ciklusának kétségtelenül legjelentősebb problémája éppen ez a törvényjavaslat és így érthető, ha a bukaresti sajtó már is élénken kommentálja a várható következményeket. A „Lupta” egyenesen annak a véleményének ad kifejezést, hogy ez a törvény egyáltalában nem fog napvilágot látni a jelenlegi rezsim alatt. Szerinte a kormány mindent elkövet, hogy a javaslat tárgyalásának idejét a végtelenségig halasztogassa, mert jogosan fél a nehézségektől. A lap egyébként a következőkben foglalja össze a javaslat napirendre kerülésének veszélyeit.

„Valójában a háború után egyetlen kormánynak sem lett volna bátorsága a fontos közigazgatási probléma megoldásához hozzakezdeni. Közigazgatásunk botránys zürzavarát főlegesen esztelen, ezzel eléggé tisztában van mindenki, aki csak egyszer is járt közhivatalban. A nyomorúságosan fizetett köztisztviselők lopnak és megvesztegettetik magukat, a cinizmusuk pedig minden elképzelhető mértékűt felülmúl, az olyan akták, amelyek elintézéséhez öt perc is elegendő volna, napokig ülnek, csak azért, hogy

az idő teljen. A köztisztviselők inpartinenciájának és indolenciájának az oka nemcsak a közigazgatási nevelésnek a hiánya, amiben a vezetők a bűnösök, hanem az a destruktív mentalitás is, amely természetesen tartja, hogy a köztisztviselők nyomorúságos fizetését az ügyes-bajos dolgai után járó közönség tartozik pótolni.

Mindaddig — folytatja a „Lupta” — míg a politikai befolyásokat ki nem küszöbölik a közigazgatásból, addig effektív reformról nem lehet szó. Ha ez a rendszer továbbra is fennmarad, úgy az azt jelenti, hogy a közigazgatás továbbra is a különböző kormányok anyagi és erkölcsi kizsákmányoló eszköze marad. A mai helyzetnek egyetlen orvossága a közigazgatás gyökeres decentralizálása lenne. Ezt az operációt azonban a jelenlegi kormány képtelen végrehajtani, mert a liberális pártnak éppen egy leigázott közigazgatásra van szüksége, hogy az ország javait minél könnyebben kézbe kaparinthassa.

Az lehetséges hogy a kormány rézben le fog mozdani a központosításról, azzal azonban csak azt éri el, hogy a zürzavart még teljesebbé teszi. Epen ezért semmi jót sem lehet várni ennek a kormánynak a javaslatától és ugyan ezért valószínű az is, hogy a kormány nem is tüzi napirendre a kérdést. Reméljük azonban, hogy a következő kormány nem fog ilyen zsonglörködést csinálni ebből a kérdésből.

— Az Erdélyrészi Központi Palesztinahivatal felhívása. Számos vidéki városból jelentések érkeznek be hozzánk, hogy bizonyos egyének ajánló levelek felmutatásával házról-házra járnak és könyöradományokat gyűjtenek palesztinai utjukra. Ezennel felhívjuk a figyelmét a zsidó közönségnek, hogy ilyenfajta ajánlóleveleket nem adunk ki, ilyeneket kiadni vidéki Palesztinabizottságainknak sem áll jogában, mert a cionista elvekkel ellentétben olyan elemeknek Palesztinába való kijuttatása, aki ezt a szent célt köldülés útján gondolják elérhetőnek. Különben is meg vagyunk győződve róla, hogy az ilyen emberek csak visszaélnék a zsidó közönség lelkes hangulatával, mely ma a palesztinai kivándorlás iránt megnyilvánul s ezért mindenkit felszólítunk, hogy az ilyenfajta adományozásokat szüntessék be.

Hannele

Kép a lengyel-zsidó életből

Irta Salom Asch

Mielőtt Hannele tiszta történetének drága aranya porzana rád, néhány szava van hozzád a fordítónak, Olvasó. Egy kis zsidó lány ez a Hannele, akinek a haját, a selymesfeketén omló haját, ősi szokás szerint, le kell vágni. Le kell vágni, ha férjhez megy a zsidó lány, így rendelik a bölcs szokások és Babylon óta, egészen nyilvánvaló és természetes okokból: ne kísértse buja subogásával, ragyogó csigáival, édes illatával idegen férfiak szívét, ahogy ékességével egykor férje szívét megvette volt...

Markovits Rodion.

... A menyasszony szobájából kibukkant ekkor a lány anyja, szuróan nézett az urára, ki a letarolt asztal mellett ült és az asztali áldás előtt apró kenyér-galacsinokat gyurkált.

— En már nem birom. Menj, beszélj a fejével...

— Oriási!... Ráchel, mint gyermeknevelő... Igazán mulattató... Nevetséges... Ujjal mutatnak rád... A fene, hogy...

— Engem a fene? Téged fiam, téged. Tartottad volna itthon az orrod és neveltet volna a gyereket. És vigyáznai, ügyelni, ne kergüljön, a frász tudja kivel...

— Na, na. Nézd Ráchel, mért veszekszel velem?

— És te? Te mit akarsz tőlem? He?... — Menj be te hozzá, az istenért. Ki fognak röhögni bennünket...

A férfi felkelt az asztaltól és bement a lányához a másik szobába.

Az asszony utána indult.

Egy fiatal, tizenhét év körüli lány ült

itt az ablaknál, egy kis kanapén. Arcát kezibe, kezét pedig dusan és feketén omló hajába temette.

Kebbe erősen hullámozott, ugylátszott: sir. Vele szemben szélesen kiterítve fektettek az ágyon fehér selyem menyegzői ruhája, a templomi fekete selyem ruhája, meg a reggeli gyapjú kötöskéje. Ezt csak ma reggel hozta haza a „finom” szabó. Egy fekete parókás asszony állott az ajtóban, a kezeiben is fekete parókákkal teit skatulyák.

— Szégyent akarsz rám hozni, Hannele? Hogy aztán mindenkinek csak velem legyen bajja?

Igy az apja, de a menyasszony semmit nem felelt.

— No nézd csak nézd! A Majse Grosz leánya! A Gnendel Frájdnel lánya, az persze viselhet parókát, a Majse Grosz lánya, az nem... Valamivel többet is bebeszélhetne magának náladnál. Miveltebb mint te, hozományja is több van, — tódított az anyja.

A menyasszony nem mozdult.

— Mennyi pénzünkbe, mennyi vérünkbe került, amíg a jó Isten egy kis örömhöz juttatott bennünket. És te most ezt szét akarod rombolni? Mi történik veled, az Istenért? Micsoda szégyen... A fiatalember gyalog fog menekülni...

— No ne légy már bolond! — megint az anyja.

Aztán a skatulyás asszonytól, aki még mindig ott áll az ajtóban, egy fejkötőt veszen és a lányához közeledik.

— Próbáljuk meg csak... Epen olyan szíves van, mint a te hajadnak.

Az idegen fűtőket a lánya fejére teszi. A kis lány valami nehezét érez a fején.

Hajához nyúl. Puha, eleven és hús fűrtel közt, idegen, halott és kietlenül hideg hajszálakat tapint... Egész fiatal agyán átresszhet.

— Ki tudja hol a gazdája ennek az idegen hajnak... És vajjon a fején mit hord mostan?

Hallatlan undor környékezi, mintha valami tisztátalan mocskolná.

Lekapja a parókát a fejéről, a földre dobja, aztán sietve megy ki a szobából.

Apja és anyja összenéznek...

Korán reggel, a lakodalom napján, a menyasszony szobája felé tart a nászasszony. Egy nagy ollóval van felfegyverkezve, ajándékok a kezében: egy paróka, meg egy főkötő... Majd a reggelihez felöltözteti...

Hanem a nászasszony kívül maradt. A menyasszony senkit be nem ereszt magához.

Nagy lármával szalad aztán nászasszonyom az urához, hanem az még a tegnapi lakomától bédultan fekszik egy csomó rokonnal, sógorral. Alusznak. A „völegényhez” rohan innen, a völegényhez, egy tejeleesszáju, tizenhétéves gyerekekhez, aki selyem kaftában és bársony sapkában támoogy át a szobákon. Szemérmesen süti le szeméit, szégyel az emberekre nézni. A menyasszony anyját keresi fel végre, aztán ketten sietnek a menyasszonyhoz. Föltépi az ajtót és berontanak.

— Miért zárkóztál be kedves lányom? Ne szégyeld magad fiam...

— Szemérmes kis zsidó lány... mondja a nászasszony és összecsókolja a menyét, de az nem szól semmit.

— Valami szépet hozott neked az anyósd... Egy parókát meg egy főkötőt... Ha majd a templomba megy... Mondja a menyasszony anyja.

Páris Macdon

(Cluj—Páris tudósítójától.) nemzetközi Versaillesbe reparálását csúlni a lepp így hihetőségeket nyithat az most túlné képviselői, posodott ke a vakság asztalnál m szemérel le ség van rá, ják ismerni az utakat i bontakozás

A londoni táviratok sz

London, délelőtt 11 megnyitása néptömeg megérkezése don zárta l tisztviselőit

A kont üdvözölte a tott beszéde állott helyz

ciának felad

Különösen

lényegesebb

sági és pénz

pedig azon

sága, melye

tanak. A D

deme, hogy

jóvátételi k

kezelté. Ren

ferencia us

gyalni. A D

még nem

megoldását

Hangsúly

zárólag a sz

és nem szab

ság, vagy a

A tervezet

A másik

üdvözte ze

A nászas

A meny

nyakába csí

— Nem

drága anyár

A hajába

se engedi a

— Az I

Kérleli az a

—Izzó p

És a gonosz

a saját hej

a husát a m

A hideg

A hajáho

lanak el kar

egy érzés do

—... a

le fogják va

vissza... v

majd hordan

szálakat, ak

a föld alatt

het egyszer

a hajamat a

Megreszk

sikoltását...

Felszökik

kapja az olle

hangja nem

— Hajar

érte az Isten

Aztán se

A nászas

és vite haza

amiket a csa

viselők inpartinen-
az oka nemcsak a
niánya, amiben a
m az a destruktív
etésnek tartja, hogy
és az az ok, hogy
közösség tartozik

a „Lupta” — mig
nem küszöbölik a
tiv reformról nem
továbbra: is fen-
hogy a közigazgatás
armányok anyagi és
őze marad. A mai
ga a közigazgatás
ne. Ezt az opera-
kormány képelen
is pártnak éppen
van szüksége, hogy
yebben kézbe ka-

ormány rézben le
ról, azzal azonban
avart még teljesebbé
sem lehet várni
aslatától és ugyan
a kormány nem is
emélik azonban,
y nem fog ilyen
l a kérdésből.

.....
onti Palesztinahi-
i váresből jelentések
nyos egyének ajánló
ára járnak és kö-
palesztinai utjakra.
a zsidó közönségnek,
nem adunk ki, ilya-
bizottságainknak sem
elvékel ellenkezik
való kijuttatása, aki
gondolják elérhető
nk győződve róla,
visszaélnék a zsidó
mely ma a paleszt-
ilvánul s ezért min-
rafajta adományo-

és hős fürtei közt,
hideg hajszálakat
a átrészket.

ja ennek az idegen
mit hord mostan?
ezi, mintha valami

ról, a földre dobja,
ából.

k...

n napján, a meny-
nászasszony. Egy
ezve, ajándékok a
gy főkötő... Majd

ivül maradt. A
ereszt magához.

n nászasszonyom
tegnapi lakomától
rokonnal, sógorral.

rohan innen, a
u, tizennyolc éves
ban és hárszony
pákon. Szemérme-
z emberekre nézni.

í fel végre, aztán
hoz. Föltépiék sz

ves lányom? Ne

ny... mondja a

a menyét, de az

ked az anyósod..
t... Ha majd a
a menyasszony

Páris nem bizik a londoni konferenciában
Macdonald a konferencia elnöke. Titulescu tiltakozott a kisállamok
nevében. Bizottságok tárgyalják a problémákat

(Cluj-Kolozsvár, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A világ figyelmé most ismét egy nemzetközi tanácskozás felé fordul, amely a Versaillesben hebehurgánlyan összetákoltt békemű reperálását tűzte ki célul. Nem szabad tulbecsülni a londoni konferencia jelentőségét, de épp így hiba volna lekicsinyelni azokat a lehetőségeket, amelyeket ez az összejövetel megnyithat az európai béke számára. Két év óta most ülnek össze először az európai népek képviselői, hogy a jóvátételi probléma elszáposodott kerekét kirántásák a kátyuból, amelybe a váksgó politikája vezette. A londoni zöldsztalinál most olyan férfiak ülnek, akiknek szeméről lekerült már a hályog és így remény-ség van rá, hogy tisztán és világosan fel tud-ják ismerni az európai helyzetet és meglátják az utakat is, amelyek a megbékéléshez és ki-bontakozáshoz vezetnek.

A londoni konferencia lefolyásáról alábbi táviratok számolnak be.

London, július 17. A konferencia szerdán délelőtt 11 órakor nyílt meg. A konferencia megnyitása előtt a Downing Streeten nagy néptömeg gyűlt össze és várta a delegátusok megérkezését. A Foreign Office épületét kor-don zárta le és csak a külügyi hivatal igazolt tisztviselőit engedték be a delegátusokon kívül.

A konferenciát Macdonald nyitotta meg. Üdvözölte a delegátusokat és áttekintést nyuj-tott beszédében a Dawes-tervezet folytán elő-állott helyzetről. Kifejtette, hogy a konferen-ciának feladata megteremteni azon feltételeket, melyekkel a Dawes-tervezet megvalósítható. Különösen két feltételt emelt ki, mint a leg-lényegesebbet. Az egyik Németország gazda-sági és pénzügyi egységének biztosítása, a másik pedig azon tökérségek kielégítő bizton-sága, melyek Németországnak kölcsönt nyuj-tanak. A Dawes-tervezet egyik legnagyobb érdeme, hogy teljesen kikapcsolta a politikát és a jóvátételi kérdést tisztán kereskedői szellemmel kezelte. Reményének ad kifejezést, hogy a kon-ferencia ugyanebben a szellemben fogja tár-gyalni. A Dawes-tervezet azonban egymagában még nem szabályozhatja a jóvátételi kérdés megoldását és Európa újjáépítését.

Hangsúlyozza, hogy a konferenciának ki-zárólag a szakértő jelentéssel kell foglalkoznia és nem szabad belekevernie a politikai bizton-ság, vagy a szövetségségi adósságok kérdését. A tervezetnek nagy haszna, hogy megalálta

A másik szobában a muzsikusok reggeli üdvözlölete zendül.

A nászasszony a haj kibontásához készül.

A menyasszony elfordítja a fejét, az anyja nyakába csimpszakodik.

— Nem bírom, anyám drágám!... Anyám, drága anyám, úgy fáj a szívem...

A hajába markol mindakét kezével, közel se engedi a nászasszonyt az ollóval.

— Az Istenért lányom... Lányom, életem... Kérleli az anyja.

— Izzó paraszakon sülsz ezért a másvilágon. És a gonosz asszonynak, aki a lakodalom után a saját haját hordja, tüzes fogókkal tépi annak a husát a másvilágon...

A hideg át meg át borzong a kislány testén.

A hajához nyúl és fekete selyemfürtök om-lanak el karjai közt. Gyerekszívében most csak egy érzés dobol:

—... a haját, a vele nőtt, vele élt haját le fogják vágni, aztán soha, soha nem kapja vissza... valakinek, idegennek a haját kell majd hordania... Idegennek a fején nőtt haj-szálakat, aki nem tudni éle meg, vagy régen a föld alatt rothad... de aki az ágyához lép-het egyszer és szólhat halotti hangon... vissza!.. a hajamat add vissza!...

Megreszket. Feje fölött már hallja az olló sikoltását...

Felszökik anyja öléből, anyósa kezéből el-kapja az ollót, földhöz vágja és jajgat, jajgat, hangja nem is emberi már.

— Hajam, én hajam... Hadd büntessen érte az Isten...

Aztán semmi nem használt többé.

A nászasszony még az nap szedelőzködött és vite haza a süteményeket, meg a libákat, amiket a családnak hozott volt. (Vége köv.)

azon eszközöket, melyekkel Németország újjá-építhető, egyszersmint pedig biztosítja a szö-vetségeseknek járó német fizetések tényleges teljesítését. Hangsúlyozta annak fontosságát, hogy a tervezet teljes egészében, változtatás nélkül viendő keresztül.

Különös melegséggel üdvözölte az amerikai delegátusokat és kiemelte, hogy bár ezek nem ugyanolyan minőségben vesznek részt a kon-ferencián, mint a többi delegátusok, megjele-nésükben mégis annak jelét látja, hogy kész-ségek a legjobb akarattal együttműködni Európa gazdasági reorganizálásán.

Macdonald után Herriot köszönetet mondott az angol miniszterelnöknek beszédéért. Hang-súlyozta, hogy a konferencia igen súlyos fel-adat előtt áll, mert különböző országok érde-keit kell összeegyeztetni. Minden szükséges lépést meg kell tenni a béke helyreállítására, mire mindenki szívből törekszik. Azután rövi-den rátért a konferencia feladatára és java-solja, hogy a konferencia Macdonaldot válassza meg elnöknek.

Herriot után Kellog amerikai nagykövet megköszönte Macdonaldnak a szívélyes üdvöz-lést és kifejtette, hogy segítségre való készsége-l jöttek a konferenciára. A Dawes-bizottság munkájáról a legnagyobb elismeréssel nyilat-kozott. Kijelentette, hogy az amerikai kormány és az amerikai nép hite szerint a Dawes-ter-vezet elfogadása lesz az első nagy lépés az európai helyzet gyógyulása felé.

Macdonaldot elnöké választják

Az amerikai nagykövet után Stefani olasz delegátus szólal fel. Színtén magáévá teszi Herriot javaslatát, hogy Macdonaldot kérjék fel az elnökségre. Hangsúlyozta, hogy Olasz-ország is közre óhajt működni Európa újjá-építésében. Ugyanilyen értelemben beszél a ja-pán delegátus is. Theunis belga miniszterelnök csatlakozott Herriot indítványához, tolmácsolja a belga kormány és a belga nép üdvözlését. A konferencia ezután Macdonaldot egyhangulag elnöké választotta. Macdonald átvette az el-nökséget és ismételtén kifejezést adott jó re-ményességének, hogy a konferencia eredményes munkát fog végezni.

A délutáni ülésen a szervezeti kérdéseket beszélték meg. A konferencia főtitkárává Maurice Hankeyt nevezték ki. A konferenciáról naponta hivatalos kommunikét adnak ki.

Megkezdik az érdemleges tárgyalást

A munkálatok a francia-angol program ötödik pontjának felülvizsgálatával kezdődtek meg. A konferencia három albizottságot kül-dött ki. Az elsőnek feladata, hogy az esetle-ges német mulasztásokkal foglalkozzék és ha-tározzon afelől, hogy milyen testület döntsön ilyen esetekben és milyen intézkedések teen-dők, hogy Németország pontosan teljesítsen. A második bizottság feladata, hogy megtalálja az utat a német gazdasági és pénzügyi egység helyreállítására. A harmadik bizottság a német fizetéseknek a hitelező országok részére való átruházásának módszereivel foglalkozik. Mind-egyik bizottságban négy-négy szakértő foglal helyet, a nagyhatalmak, két-két szakértő pedig a kis államok részéről. Az amerikaiak is részt vesznek a bizottságokban.

Titulescu román delegátus a kis államok nevében tiltakozott, hogy a javasolt képvisel-et elégtelennek tartja, de tiltakozására Mac-donaldtól megnyugtató választ kapott.

A bizottságok már meg is kezdték ülései-ket. Az első albizottságban Peretti, Della Rocca és Snowden fejtegetései után elhatározták, hogy az amerikai kölcsönjegyzők érdekeit kép-viselő tagot a hágai döntőbírótság elnöke ne-vezze ki. Della Rocca tervezetet terjesztett elő az esetleges német mulasztásokat követő büntető intézkedésekről.

A londoni sajtóval ellentétben a párisi la-pok nagyrésze pesszimistikusan itéli meg a londoni konferenciát. A „Temps” felveti a kérdést, nem volna-e helyesebb, ha Franciaor-szág kilépne a jóvátételi bizottságból és egy-maga keresné a megegyezést Németországgal. Ez a megoldás egyre csábítóbb, mert a szak-értői jelentés ígéreteit egyre jobban kompro-mittálják a kölcsönjegyzők feltételei.

Hétfőn szabadlábra helyezték a zsebtolvajok királyát

(Cluj-Kolozsvár, július 17. Az Uj Kelet tu-dósítójától.) Az utóbbi napok rendőrstatiszti-kája alapján könnyen megállapíthatjuk, hogy soha annyi zsebtolvajlás nem fordult elő, mint mostanában. Ritka az olyan nap, amikor va-lamelyik vonat érkezésénél egy két károsult ne jelentkezne a rendőrségen, akiknek le- vagy felszállás közben az ügyes zsebtolvajok pénz-tárcájukat, órájukat, láncukat lopták el. Ha esetleg a kolozsvári állomáson nem történik zsebtolvajlás, ez nem azt jelenti, hogy a zseb-tolvajok elfelejtkeztek hivatásukról, hanem a kiszemelt áldozatukat a robogó vonaton akar-ják kifosztani és egyúttal a székykocsárdi és a tövisi csatlakozó állomásokon akarnak né-hány kisebb-nagyobb műtétet elvégezni.

Alig néhány napja irtuk meg, hogy Szé-kelykocsárdon, a zsebtolvajok eldorodóján le-tartóztatták a több országba körözött Fetkó Janit és társát, Erős Lacit és átadták őket a kolozsvári ügyészségnek. A két letartóztatott zsebtolvaj olyan ügyesen követte el zsebtolvaj-lásait, hogy a legerélyesebb nyomozás sem tud semmit rájuk bizonyítani, sőt megmozásukkor sem lehetett semmi értéktárgyat találni náluk. A két letartóztatott zsebtolvajt átadták az ügyészségnek, de azok kérését adtak be az ügyészséghez szabadlábra helyezésük végett.

A vádtanács most foglalkozott elsőfokon Fetkó Jani és társa kérésével és úgy döntött, hogy csak maradjanak továbbra is az ügyés-ségi fogház lakói, mert félő, hogy ha szabad-lábra helyezik őket, újabb zsebtolvajlásokat követnek el, sőt valószínű, hogy az ügyükben kitérített tárgyalásra sem fognak megjelenni. Fetkó Janiékát nem hozta zavarba a vádtanács határozata, mert, mint akik ismerik a bírósági eljárást, tudják, hogy a vádtanácsnál van még egy magasabb fórum is, az ítélőtábla, és meg-felebezték a vádtanács ítéletét. Az ítélőtábla nem talált elég bizonyítékot a további fogva-tartásra és a két zsebtolvajt tekintve, hogy azoknak bejelentett lakásuk van, hétfő déiben szabadlábra helyezte.

Mialatt a két zsebtolvaj az ügyészség fog-házának volt a lakója, nagyobb zsebtolvajlás nem igen történt. A kisebb zsebtolvajlások nagyrészt nem is a kolozsvári, hanem a szé-kelykocsárdi állomáson követték el, ahol a ko-lozsvári, marosvásárhelyi és tövisi zsebtolvajok találhat adnak egymásnak és hogy egymás munkáját megkönnyítsék, közös erővel fosztják ki a gyanútlan utasokat.

Hétfőről keddre virradó éjszaka az egyik zsebtolvaj újból művészi munkát végzett. Éjjel három órakor a szamosvölgyi vonattal Román-szentgyörgyre akart utazni Slappert Ármia budapesti kereskedő, hogy az ottani fürdő-helyen néhány kellemes hetet töltsön el. Mi-dőn az egyik másodosztályu kocsi-ba akart fel-szállni, a sötét kocsi-ból három fiatalember szál-lott le, akik előbb mesterséges tumultust idéz-tek elő, majd udvariasan a kereskedőnek hely-et csináltak, hogy felszállhasson a sötét kocsi-ba.

Slappert Ármia alig foglalt helyet a kocsi-ban, észbe jutott, hogy olvasnivalóról kellene gondoskodni az utra. Azt hitte, hogy a vasuti étterembe olvasnivalót is kaphat, leszálta a vonatról és bement az étterembe. Az étterem-ben vacsorát is rendelt és mikor fizetni akart nagy volt a megrökönyödése, mikor értékes idegen valutával megrakott pénztárcájának hiált helyét találta. A meglöpött kereskedő azonnal jelentést tett a vasuti rendőrségen.

A vasuti rendőrség jegyzőkönyvet vett fel a károsultól és a jegyzőkönyv felvételénél derült ki, hogy milyen hatalmas összeget tett ki az idegen kereskedőtől elrabolt pénz. A ke-reskedő pénztárcájában értékes iratokon kívül tizenötezer lej, hétszázötven dollár, négyszáz csehkorona és százhusz svájci frank volt. A zsebtolvajok a jól sikerült fogás után valószí-nűleg végleg eltűntek Kolozsvárról, hogy az értékes idegen valutát vagy külföldön, vagy pedig más romániai városban beválthassák.

A rendőrség a vakmerő zsebtolvajlásról és az eddigi nyomozásról egyáltalán nem akar nyilatkozni. Mi részünkről mindenesetre gya-nusnak találjuk azon körülményt, hogy Fetkó Jani hétfőn délben hagyta el az ügyészség fogházát és kedd reggelre már közel félmillió zsebtolvajlásról tesznek jelentést.

Brandeist jelölik az Egyesült-Államok alelnöki méltóságára

(London, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Newyorki jelentés szerint a progresszív párt elhatározta, hogy az Egyesült-Államok alelnöki tisztségére Brandeist, a washingtoni legfőbb bíróság egyik tagját jelölik. A párt a jelölés előkészítésével már jó néhány hónap óta foglalkozik és a sajtó több alkalommal emelte ki a jelölt kiválóságát és érdemeit. Brandeist a legkiválóbb jogászok egyike, bámulatos judiciumát különösen politikai ügyekben az Unió kormánya mindig igénybe vette. Wilson intumusi közé tartozott és nagy szerepe volt a tizennégy békepont megszerkesztése körül.

A zsidó közéletnek is kimagasló egyénisége, aki legutóbb az Ujjáépítési Alapra való gyűjtések, a Keren Hajjeszódnak megszervezése körül szerzett magának nagy érdemeket. Jellemző, hogy a sajtó, amely az elnökválasztási kampányban az ellenpártok jelöltjeivel szemben nem a legudvariasabb hangon ír, Brandeist nem támadja.

Az olimpiász eseménytelen napja

A franciák legyőzték Svédország vízipóló-csapatát. Kehrling kiesett

Az olimpiász tegnapi csendes napján nem igen történt különösebb esemény. Folytak az egyéni kardversenyek küzdelmei, a vízipóló, mely egyébként a döntőig jutott, a teniszverseny, melynek során Kehrling (magyar) kiesett a férfi-egyesből is, az uszós számok előmérkőzése és a sakkturna.

A 100 m. hátúszásban nagyszerűen szerepelt Bartha (magyar), aki az egyik csoportban meglehetősen idővel első lett Macdovel (angol) előtt.

Részletes eredmények:

Sakkturna: Havasi (magyar) győz Asenc (lett) felett és Vajda (magyar) legyőzte Csepurnovo (finnt).

Egyéni kardvívás. Második körben: Dr. Posta Sándor 4 győzelem. Harmadik körben: Schenker Zoltán 3 győzelem.

Az előmérkőzések során Terstyánszki az első csoportban hat győzelemmel első lett és ezzel bekerült az elődöntőbe. Bekerültek Posta Sándor és Garay is hét, illetve három győzelemmel.

Boxmérkőzések. Genon belga győz Lovik magyar ellen.

Tennisversenyek. Férfi egyes versenyben Kehrling magyar győz Eschlimann svájci ellen 4:6, 6:8, 7:5, 6:2, 6:3 arányban.

Kehrling, Williems amerikai bajnokkal szemben erős küzdelem után 6:4, 3:6, 4:6 és 6:3 arányban vereséget szenvedett s ezzel kiesett.

A kétszáz méteres hölgyúszás előfutájában Melnár Ella, a magyar rekordér, negyedik helyezésével kiesett.

A 100 m. hátúszás második előfutájában Bartha magyar első 1:18.4 p. idővel. Második Macdovel angol.

A 200 m. mellúszás középfutájában Hollossy és Bicskei helyezetlenek lettek.

Vízipóló: Belgium győz Csehország felett 5:1, a franciák pedig verik Svédország csapatát 4:2 arányban. A francia csapat győzelme a svédek felett nagy meglepetés.

A magyar atléták és birkózók egyrésze Párisból hazaérkeztek Budapestre.

Páris csalódott az olimpiászban

A francia diákság zsidó vezetői. Törverseny fascista himnusszal. Csalódott szállodások. A francia-amerikai barátkozás

(Páris, július 17. Az Uj Kelet munkatársától.) Van Párisnak egy keskeny, sötét utcácskája, a rue de la Bucherie. Ott van a Szajna partján, szemben a Notre-Dame-mal. Az egész utcácskának egy komolyabb épülete van: a Maison des Étudiants, a párisi diákok egyesületének palotája. Nagyon érdekesen fest kupolás tornyával, mely nem az épület központi tömbjén nyugszik, hanem külön van építve. A kapun csak úgy rajzanak ki, be a széleskalapu diákok. Csakhamar kaluzsom is akad. A földszinten mindjárt megmutatta a dísztermet, aztán a fegadótermet, ahol tanárokat, diáktestületeket fogadnak ünnepélyesen. Az első emeleten irodák, könyvtár, újságterem, a „l'Université de Paris“ szerkesztősége vannak. A magasabb emeleteken pedig a különböző fakultások hallgatóinak tanulótermei. Van még azonkívül a házban: torna- és vívóterem és bár és vendéglő is. Egész kis köztársaság.

Megszerettem volna ismerkedni a „köztársasági elnökkel“ is, bementem tehát az irodába, ahol véletlenül szerencsém volt: ott találtam az Elnök urat. Nagyon kedves, csinos, barna fiú: Gaston Antébi-nek hívják és mint később kitudott: zsidó fiú. Páris összes diákjai egyesületének elnöke — zsidó fiú. De nem is egyszerű zsidó fiú, hanem palesztinai születésű. Az apja ugyanis az Alliance Israélite kolóniáján volt tanító és a fia is ott született.

Gaston Antébi olyan népszerűségnek örvend, amilyen párját ritkítja: már másodszer elnök. Első mandátuma májusban járt volt le és nagy harcok voltak a választás előtt. Az Action Française pártívei telefontalkáltak a talakat, hogy nem kell a tisztikarba zsidókat megválasztani, de a gyűlés folyamán, amikor Antébi a hivatalát letette, követelték tőle, hogy megint vállalja el. De zsidó egyébként az orvosi szekció elnöke és az irodalmi szekció alelnöke: Pierre Mendès-France is, aki a zsidó diákok együttesen is vezetőszerepet játszik.

A legnagyobbat pedig épp a „Király rikkancai“ köszönik nekik.

Párisban ma minden érdeklődésnek a közép-pontja, ami fontosabb a német jegyzékeknel és Macdonald leveleivel is: az olimpiász. Oh, a világért sem akarok most olimpiászstudósítást írni, csak épp egy érdekes esetről szeretnék beszámolni. A fleuretívás fináléján, a francia-olasz meccsen az olasz csapat nem volt megelégedve a jury dön-

tésével és a kisérői felbuztatására, tiltakozva visszavonult, miközben ők és a nézőközönségben jelenlevő olaszok a fascista himnuszt fújták nagy daldalmasan.

Hiába, az olasz sacroegoismo megint kitért magáért; mert, amíg a bíróság kedvező döntéseket hozott, addig nagyon meg voltak elégedve, de most aztán valami nem tetszett nekik, így hát gyorsan protestáltak a bíróság összeállítására ellen. Pedig, ha valakinek kellett tiltakoznia, akkor az éppenséggel nem az olasz Boni volt, hanem francia ellenfele: Gandin, akinek kettővel kevesebb pontot számítottak be, mint amennyi járt volna neki. Van a vívásban egy fogás: ha az ember látja, hogy ellenfele nagy lendülettel támad, csak kifeszíti a kardját: ezt hívják olaszul colpo d'arrestának, nos, egy ilyen colpo d'arresta-t csináltak az olaszok a zsűrivel szemben.

Az olimpiai játékok egyébként óriási csalódásokat hoztak a párisi szállodatulajdonosok és szobabérbeadók számára, akik edesabbnál-édesebb, csalókébbnál-csalókébb álmokba ringatták magukat. Talán mondanom sem kell, hogy ezekben az álmokban a főszereset amerikai dollárosok, hollandi forintosok, japán yenesek és egyéb ilyen „előkelő külföldiek“ játszották. De ezek az álmok nem teljesedtek be. A szállónak, ahol lakom, a tulajdonosa kijelentette, hogy ilyen kevés amerikai Párisban egész prakszisa alatt nem látott. Pedig ők, igazán méltóan készültek az olimpiai vendégeket fogadni, meszeltettek, vakoltattak, festettek, sőt megmutatták nekem még az új libériákat is, amelyeket a szálloda személyzete számára készített. De hiába, a vendégek csak nem akarnak megérkezni.

Még sokkal kellemetlenebbül érzik magukat azok a családok, amelyek az olimpiád bizottságának felhívása alapján szintén készültek szobákat bérbéadni és amelyek legalább napi 100 frankot akartak keresni. Ezek aztán teljesen lecsusztak, valamint a családoknak esetleges, hoppon maradt leányai, akik el voltak határozva, hogy a lakóhoz férjhez fognak menni. Talán ezektől a kilátástól ijedtek az amerikaiak, hollandusok, no meg a japánok annyira meg, hogy inkább el sem jöttek.

Pedig ezeket az előkelő külföldieket nagyon szeretik Párisban. Különösen az amerikaiakat. A rue de Rivoli-n, a Palais Royal-tól lefelé a legtöbb üzlet cégtáblája csakis angol nyelvű. Ezek az angol

üzletek nem az angolok kedvéért vannak ott, hanem inkább az amerikaiakért. Az angolokat a párisi nem szereti, de az amerikaiakat annál jobban. Az ötletességet senki sem becsüli meg jobban, mint éppen a párisi és az amerikaiban van mit megbecsülni.

De a barátkozás netovábbját most láttuk. Július 4-től (az amerikaiak nemzeti ünnepétől) 14-ig, a Bastille lerombolásának napjait, amelyik tudvalevőleg a francia köztársaság legnagyobb nemzeti ünnepé, az Eiffel-torony kertjében és a torony első emeletén francia-amerikai ünnepélyt rendeztek, hogy a program szerint „a francia-amerikai barátkozást még szorosabbra fűzzék.“ Az ünnepély fővédnökei Doumergue és Coolidge köztársasági elnökök voltak.

Az ünnepély a lapok szerint „az olimpiád legszébb száma“ volt. A világnak két luxusnemzete van ma: a francia és az amerikai, s most ez a kettő kelt egymással versenyre. Volt ott mozi, tánchelyiség nem is egy, külön játszópark a gyermekek számára, mindenféle árusító-kioszk, fedetlen színház: egyezőval egész vásári hép volt, csak hogy úgy a vásárosok, mint a vevők, főképpen külsőleg kissé elütöttek a szokott alakoktól; Páris társadalmának elitje volt az.

A „Paris-Soir“ irt le egy nagyon jóízű esetet, amely talán a legjobban jellemzi a párisiak amerikai barátságát: Az ünnepélyre egy amerikai díszszázad is érkezett oda. Egy alkalommal egy ilyen amerikai katona sétál a rue Lafayetteen, egyszerre odarohan egy francia polgár, aki úgy látszik, a francia-amerikai barátság lelkes istápolója, megfogja a katona kezét, elkezd lelkesen szorongatni és túlaradó barátsággal kiönti rá egész angol tudományát: Good morning, good morning, (dólatán hatkor történt) cheer up!

Ugy a katonát, mint a „szónokot“ lelkesen megéljenzették. (s. d.)

— A La Manche-csatorna kérdése. Londonból jelentik: Macdonald miniszterelnök az alsóháznak bejelentette, hogy elfogadta a honvédelmi bizottságnak azon véleményét, hogy a La Manche-csatorna furásából származó előnyök nem egyenlő értékűek a nemzetvédelmi szempontból hátrányokkal és ezért a csatornafurás tervéről le kell tenni. Ez a kijelentés nagyon érdekes megvilágításba helyezi a francia-angol viszonyt, mert nyilvánvaló, hogy mára, mint esetleges angol-francia háberura nem célozhat. Franciaország tehát Anglia szemében olyan ország, amellyel nem szabad igen jóban lenni, mert később kellehetetlen hatásokkal járhatna.

— Szénsav a tuberkulózis leküzdésénél. Newyorkból jelentik: Dr. Corper, a denveri zsidó kórház egyik vezetőorvosa a napokban az amerikai orvosegyesület ülésén a tuberkulózis leküzdését célzó új módszert ismertetett, amellyel orvosi körök igen behatóan foglalkoznak. Dr. Corper elméletét három éves kísérleti tapasztalatokra alapítja. A kísérleti állatok erein végzett próbáin rájött arra, hogy a szervezetbe bevezetett szénsavnak három százalékról tizenöt százalékra való fokozása megakadályozhatja a tuberkulózis bacillusa növekedését. A legmagasabb arány alkalmazása mellett a bacillusok el is pusztulnak. Ez eredmények alapján Corper a szénsavnak a tüdőbe való bevezetését ajánlja. Mészerét támogatva látja még ezzel is, hogy a szervezetnek olyan részei, amelyek szénsavtartalmúak, mint például a máj, kevésbé van kitéve tuberkulózis fertőzésnek. A kezelés körül Corper doktor javasolja a szénsavnak a vér útján való bevezetését olyan kis adagokban, nehogy elzárja a hajszál-ereket.

De Valerát szabadonbocsátották

London, július 17. Az angol kormány ma szabadon bocsátotta De Valera tanárt De Valera professzort, aki egyike volt az ir szabadsághozzámoló előharcosainak és ez év tavaszán dublini utcái harcok során került az angol rendőrség kezébe. Most, hogy De Valera álma, a független ir köztársaság megvalósult, az angol kormány elkergette látna az időt arra, hogy De Valerának is visszaadja szabadságát.

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi!

nál festeti és tisztítja ruháját. Csi, gy: Strac Barju (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kossuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatti

Az Uj Kelet szerkesztője felé: Az Uj Kelet

Er

Rövi emlékü biztosa, öt évi szabadul Legj nerek g megelőzt kegyelme száma, itélve. N Arco gró nem, me tuicióktó szerencs tanácsko cíó mege tul medo ben az or bajnokát élete leg pai embe szabadul zelőének nem pol hanem a igazságke kedetté f

Ernst strukturá lambeu sulyával Eg és a az osztál Toller az e kiáltás hangozta.

Mind a sötéssé cot hirde ellen s a beri lélek ragrafusó

Drám sikerrel a ban, ettől s hatalma dinamikáj elősegített hévtől du erőben és lás piros

„Éb Ti e A n Gyü

Egyik esszenciáj utópisztiki

„Mi t szer elpihe dalja át a

Vajjon erővel hat zsenilitás kontemplá meg lelé Aligha. A sem hozha hogy ister keség és felett...

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Az Uj Kelet cikkeinek utannyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Ernst Toller szabadlábán

Rövid hír jelenti, hogy Ernst Toller, a gyászos emlékü müncheni proletárdiktatura egykori népbiztosa, a németek egyik legnagyobb ma élő írója öt évi várfogság-büntetésének letöltése után ki szabadult.

Legjobb barátjának, elvtársának: Kurt Eisnernek gyilkosa: Arco gróf már egy éve halott, megelőzte őt a szabadulásban; a müncheni reakció kegyelmet eszközölt ki az üresfejű arisztokrata számára, aki pedig életfogytiglani fegyházra volt ítélve. Nem lehet feladatunk párhuzamot vonni Arco gróf és Ernst Toller között. Annál is inkább nem, mert Toller tuitemperamentumos, forró intuícióktól fűtött politikai szereplését nem tartjuk szerencsésnek, sőt az a felfogásunk, hogy a müncheni tanácskormány rövid élete egyedül a mai bajor reakció megerősödését tette lehetővé. De tul politikán, tul meddő elméleti vitatkozásokon: Ernst Tollerben az örök-ítju és örökké szent szellemi erőfeszítések bajnokát tiszteljük, aki az igazságot való harcot élte legfőbb feladatává avatta s a romlott európai emberiség erkölcsi csődjé fölé a tömegek felszabadulásának, a végtelen emberi szabadság győzelmének hitét építette. Az ő politikai működése nem politikum volt a szű közönséges értelmében, hanem a minden idők minden nagy zsenijével és igazságkeresőivel azonos szellemi szomjúság cselekedetté formálódása.

Ernst Toller börtönnek érzi a társadalom mai struktúráját, mely gyárkéményeinek füstjével, államrendszerszósainak az egyéne fekvő berzasztó súlyával szinte elzárja a szabad tekintet elől az Eg és a Vé.telen ködséget. A technikai kultura, az osztályállam szörnyű taposómalmából Ernst Toller az élet isteni nagyszerűsége után kiáltott s e kiáltást millió szenvedő pária értő jajja visszhangozta.

Minden nagy költő a fény szomjuhozója volt, a sötétség ellen harcolók vezére; lázadó, aki harcot hirdett az emberi butaság és kegyetlenség ellen s a tömegek felszabadulásától várta az emberi lelkekre, az emberi cselekedetre ránehezülő paragrafusok szétrombolását.

Dramái, melyeket polgári színpadokon is nagy sikerrel adtak és adnak ma is szerte Németországban, ettől a szuggesztív világfeltőlástől duzzadnak s hatalmas erejükkel, megrázó, lélekbe markoló dinamikájukkal a lelkek forradalmosítását nagyban elősegítették. Költeményei is ettől a szuggesztív hévűl duzzadnak s szerelemben, vérben, hitben, erőben és szomorúságban a nagy, emberi szabadsulás piros tüzés álmait kergetik. Egy helyen így dalol:

„Ébredjeteek szolgálak mind a földön,
 Ti éhségtől hajtott páriák,
 A mélyből új igazság zúg felétek,
 Gyúlnak az új fákllyak, új csodák!”

Ezük legszebb sorát, mely mintegy kvintesszenciáját adja érzelmesen-fantasztikus, kissé utópisztikus világnézetének, kedveséhez intézi:

„Mi tudjuk csak, hogy a bús emberkezek egyszer elpihennek. A mi szerelmünk folyamatát nem hidalja át a konvenciók hidja.”

Vajjon az öt éves súlyos fogság milyen alakító erővel hatott erre a kivételos temperamentumu és zsenialitásu költőre? Vajjon a börtön-éjszakák mély kontemplációja nem-e mélyeséges rezignációt érlelt meg lelkében a nagy emberi hiábavalóságok iránt? Aligha. A zseni önmagáért való és ezer családás sem hozhat számára más lehetőséget, mint azt, hogy isteni fákllyaként ellobogjon a végtelen szürkeség és a végtelen gonoszság kietlen sziklaormai felett...

Salamon László

— A Duna bizottság konferenciája. Bukarestből jelentik: Galacban tegnap nyílt meg a Duna-bizottság konferenciája. A kormány képviselői kijelentették, hogy ha a most összetűlt bizottság nem teszi meg a szükséges intézkedéseket a suliná csatorna hajózhatóvá tételére, akkor Románia a saját számlájára végezteti el a szükséges munkálatokat. A bizottság tagjai ma Sulinába utaztak, ahol helyszíni szemlét tartanak és intézkednek a Károly-csatorna megtisztítása ügyében is.

— Duca külügyminiszter a királynál. Bukarestből táviratozzák: Duca külügyminiszter ma Sinaiába utazott, ahol jelentést tesz a királynak a prágai konferencia eredményeiről.

— Herzl halálának husz éves évfordulója. E hónap huszonketedikén, (Tamuz 20-án) lesz husz éves évfordulója annak, hogy Herzl Tivadar megszünt élni. A szónok és író Herzl nem volt többé, Herzl azonban, a megtestesült Eszme ittmaradt népe számára. Szemünk előtt játszódik le a fölséges színjáték: egy ember haló poraiban is mint magasztosul évről-évre nagyobbá, a világon széjjel-szört zsidóság mint engedi magából kisarjadni az eszméket, amiket husz évvel ezelőtt csak lelkes csoportok terjesztettek és tápláltak önmagukban. Az ifjuság a föld kerekességén mindenütt át van itatva ma a cioni gondolattól, a fiatal szivekben frissen és elevenen lobog a tűz, amelynek első lángjai Herzl Tivadar szívében fakadtak. Az erdélyi zsidó fiatalok méltó a világ zsidó ifjuságához. Az ország rész minden tájáról beérkező jelentések igazolják ezt. Mindenfélő nagy készülődések vannak a gyászünnepe méltó megtartására. Olyan buzgósággal készülnek Herzl Tivadar emlékeztetének megünneplésére, amely méltó is a nagy férfiuhoz és a nagy eszmehez. A fiatalok azonban ez ünnepségen zsidó közönyt is fog szolgálni és értesüléseink szerint nagy akciót fog kifejtetni a Herzl-erdőre való gyűjtés körül. A gyűjtés sajlajása után fog majd kiderülni, hogy Erdély zsidó itjai tudják és méltányolják a Keren Kájjetnek nagy közhasznu tevékenységét. Ez az alap Herzl Tivadar alkotása és adakozásainkkal csak néma tanuságtételt teszünk mesterünk nagy emléke mellett.

— Áthelyezték a kolozsi főszolgabíró. Megírta már az Uj Kelet, a kolozsi lakosság terjedelmes memorandumot intézett Muresen prefektushoz, melyben súlyosnál-súlyosabb vádakkal illeték Luca Feldichan kolozsi főszolgabíró. A megindult vizsgálat a vádak egy részét igazolta és ennek eredményeül most a főszolgabíró Campinára helyezték át.

— Felrobbantott olasz játékbárlangok. Rómából jelentik: A reádörög házkutatást tartott különböző játékbárlangokban és a vizsgálat folyamán 17 millió lírát foglaltak le. A betrányból kifolyólag eddig Antioi és Mattei hercegek, Torelli márkí és az előkelő társaság még sok ismert tagja vannak letartóztatva.

— A játék vége. Tegnap este a Szamosköz-utca 30 szám alatt súlyos kimenetelű váletlen baleset történt. Az udvaron vacsorázott Zágoni Szabó Mihály tizenkét éves paraszt gyerek. Vacsora közben a szemszédből átjött a szintén hasonlókoru Máté István is, aki a kezében egy botot tartván, állandóan boszantotta barátját. Zágoni Szabó Mihály egy ideig túrta a játékokat, majd azzal a kezével, amelyben a bicakát tartotta, elkapta a botot és azt igyekezett kicsavarni barátja kezéből. A két gyerek között dulakodás támadt, Máté István ahogy a botot barátja kezéből ki akarta csavarni, Zágoni Szabó Mihályt egész közel rántotta magához, úgy hogy a Zágoni kezében levő kés váletlenül Máté hasába furódott. Máté Istvánt a mentők szállították be a sebészeti klinikára. Az ügyészség a különös balesetben megindította a vizsgálatot.

Nagy

harisnyavásár

mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya minden színben	lel	25
Flohr-harisnya minden színben	lel	53
Muszlín harisnya divat-színben	lel	69
Cérna-muszlín minden színben	lel	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	lel	125

BLATT

FÖTÉR 13

Divatkezttyükben és kötöttárakban óriási választék! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

— Az amerikai nagykövet a román külügyminiszternél. Bukarestből jelentik: Duca külügyminiszter szombaton audiencián fogadja Amerika bukaresti követét. E találkozásnak román diplomáciai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak.

— Renan a Pantheonban. Párisból jelentik: A szenátus elhatározta, hogy Ernest Renannak, Izrael népe francia történetírójának hamvait a Pantheonba viteti át. A javaslat a kamara elé szombaton kerül.

— A danzigi zsidó egyetem terve. Bécsből jelentik: A Zsidó Diákok Világszövetsége néhány hét előtt átiratban fordult a Népszövetség titkárságához. A szövetség az átiratban emlékeztet a hírekre, amelyek szerint a Népszövetség állást foglalt volna egy Danzigban fölláítandó zsidó egyetem mellett. A megkeresésre a Népszövetség nemzetközi irodájának igazgatója, Nitobe most válaszolt. A válasz így hangzik: A Népszövetség intellektuális bizottságának egyetemi alosztálya még április havában foglalkozott a varósi dr. Doktorovic javaslatával. E javaslat egy Academia Judaica elnevezésű egyetem fölláítását ajánlja Danzig szabad városában. E javaslatához pedig kéri a Népszövetség hozzájárulását. A bizottság, amely a javaslatot tárgyalta, azonban nem volt tisztában a módokkal, amelyekkel a tervezetet támogatni és elősegíteni lehetne. Ezzel pedig a kérdés a Népszövetség szempontjából el is volt intézve. Közben a világsajtóban olyan hírek jelentek meg, hogy dr. Doktorovic terve, amelyet állítólag maga a Népszövetség vetett volna föl, sikerült. E közlések természetesen tévedésen alapulnak. Ami a kérdés körül Spanyolország szerepét illeti, valószínű, hogy ezuttal olyan javaslatokról van szó, amelyet a spanyol kormány terjesztett elő a Népszövetséghez. A Zsidó Diákok Világszövetsége fölkérte e válasz vétele után a Népszövetség intellektuális bizottságát, hogy a jövőben hasonló javaslattelek esetén határozathozatal előtt kérjék ki a szövetség véleményét, valamint mindazon zsidó intézményekét, amelyek egy zsidó egyetem fölláítása körül érdekelve vannak.

— Halálozás. Özv. Szatmári Jánosné e hó 17-én elhalálozott. Temetése ma, pénteken délután 2 órakor lesz Jókai-utca 11. sz. alól.

— Mi történt Gyaluban? Fenti címmel tegnapi számunkban megjelent cikkünkkel kapcsolatban megállapítást nyert, hogy a népünnepélyt rendező Gallia Tudor írónő és Pop Florentin Juon bukaresti tanár és író tisztán kulturális jellegű előadást tartottak Gyalun. Az előadás tárgya a népköltészet és népviselet ismertetése volt, nem pedig a zsidó kérdés. A népünnepélyen történt izgatások ilyenformán nem irandók a bukaresti vendégek számlájára, akik beszédükben minden politikai kijelentéstől tartózkodtak és a hatóságok jelenlétében beszéltek.

— A szabadkai pályaudvaron eltűnt egy elmebajos bukaresti kereskedő. Szabadkáról jelentik: Raymonde Grassion bukaresti uriaszony szombat délután jelentést tett a szabadkai rendőrségen, hogy fivére, Albert Grassion párisi származásu bukaresti kereskedő, akit most egy párisi elmeegógyintézetből, ahol hosszabb ideje ápolás alatt volt, családájához Bukarestbe akarták szállítani, a szabadkai állomáson egy észrevétlen pillanatban eltűnt kísérelője szemel elől és azóta nyoma veszett. A rejtélyes ügyben a szabadkai rendőrség azonnal bevezette a nyomozást, eddig azonban eredménytelenül.

— A londoni Cion-templom főkántora, Melchior Guttmann az orth. izr. nagytemplomban péntek este és szombat délelőtt előimádkozni fog

— Két évi fegyházra ítélték egy zsebtolvajt. Néhány héttel ezelőtt megírtuk, hogy a kolozvári rendőrség egyik detektívje akkor érte tetten Chalupeszkí Teodor bukoviiai zsebtolvajt, amikor az a kolozsvári baromvásártéren Moldován Teofil györgyfalvi gazdálkodó zsebéből hétézeröt-száz lejt kilepott. A zsebtolvajt azonnal letartóztatták és átadták az ügyészségnek. A kolozvári törvényezék ma foglalkozott Chalupeszkí Teodort bírónak mondotta ki és ezért kétévi fegyházra és háromévi hivatalvesztésre ítélte.

* T. előfizetőink és hirdetőink szives tudomására hozzuk, hogy Rosenzweig Mór akvizitőr vállalatunk szolgálatából kilépett. Nevezett tehát sem előfizetések, sem hirdetések felvételére nem jogosult.

* Felkéretnek mindazok, kiknek Kanadában ismerősük, vagy hozzátartozójuk van, hogy címüket e lap kiadóhivatalával közöljék.

Cluj, gyű. Strada
 vételi helyek: Kos-
 utca 23. szám alól

KÖZGAZDASÁG

Tetőfokon a pénzhiány

Legfeljebb észre várható a pénzkrízis némi enyhülése

(Cluj-Kolozsvár, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bizalmas pénzügyi körökben nyertük azt az információt, hogy a pénzkrízis most július havában olyan tetőfokra hágott a romániai pénzpiacra, amilyenre még nem volt példa. Híre jár, hogy egyes nagy román pénzintézetek is zavarban vannak, ha száz-kétszáz ezer lejeseletelek kifizetéséről kell gondoskodniuk, sőt megeskik az is, hogy egyes vezető bankok saját csekkjeik beváltását is kénytelenek prolongálni.

Beszélgetést folytattunk egyik vezető bankemberrel, aki kérdéseinkre azt a felvilágosítást adta, hogy a tetőfokon álló pénzkrízist a folyamatban lévő nagy marha- és egyéb export okozza, mert a rendelkezésre álló pénzkészletek a nyerstermények és állatállományának birtokában lévő parasztság kezébe vándorolnak, akik az aratás ideje alatt semmi esetre sem gondos-

kodnak téli szükségleteik beszerzéséről s így a pénz természetes cirkulációja a legnagyobb fennakadásokat szenved. A pénzkrízis enyhülése így csak az őszi hónapok folyamán várható, amikor a parasztság életszükségeinek beszerzését tovább nem halaszthatja és kénytelen lesz a nyár folyamán hozzávándorolt készpénzkészleteket a kereskedelmi élet vérkeringésébe visszaengedni.

Természetes, hogy míg ez a folyamat megkezdődhetik, addig a rettentő pénzkrízis bő kaszálat végez a kereskedői egzisztenciák körében, melyeknek súlyos válságát a lej hirtelen feljavulása is erősen komplikálja. Pénzügyi és kereskedelmi körökben észre a kényszer-egyezségeknél egész lavináját várják. Bizonyos, hogy ha az őszi folyamán tényleg beáll bizonyos enyhülés a pénzhiányban, az már igen keveseknek fog hasznára válni.

Tilos az átutalás külföldi cégek részére. Bukarestből jelentik, hogy a központi devizaellenőrző hivatal elhatározta, hogy ezentul lejt, vagy idegen értékben való átutalást a külföldi cégek számlájára új áruváltás céljából nem engedélyez. Ezentul engedélyt csak effektuált külföldi rendelések kifizetésére szükséges valuták vásárlására és a belföldi ipar funkcionálásához szükséges cikkek tetszesszerűen értékben való kifizetésére engedélyeznek.

Mától kezdve a vasúti bérletjegyek már huszonöt százalékkal drágábbak. A CFR vezérigazgatósága értesítette a kolozsvári üzletvezetőséget, hogy július 18-ától kezdődőleg az új bérletjegymegrendeléseket csak 25 százalékos felárral vehetik fel az állomások. Az expressz-vonatok használatáért eddig fizetett 25 százalékos többletdíj máttól kezdve már a 25 százalékkal felemelt alapdíjazás után számítandó.

A kolozsvári clearing-iroda újra megkezdte működését. Híre járt, hogy a kormány a kolozsvári clearing-iroda működését beszüntette. Ez a hír nem felelt meg a valóságnak, a clearing-iroda csupán technikai okokból szünetelt. A mai nappal a clearing-iroda ismét megkezdte működését.

Szatmár a termés Szatmármegyében. Szatmárról jelentik: Szatmármegye területén befejezték az aratást, melynek igen elszomorító eredménye van. A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület jelentése szerint évtizedek óta nem volt olyan rossz termés, mint az ideán a vármegyében. Eszerint a teljesen agrárjellegű Szatmármegye búzával és rozsossal a saját szükségletét sem képes ellátni és behozatalra fog szorulni.

Az osztrák nemzeti bank emeli a bankamatlábát. Bécsből jelentik: Az osztrák nemzeti bank kamatlábát nemrég emelték fel 8 százalékról a bank tartozásainál 10, követeléseinek 11 százalékra. Mint jelentik, a bank legutóbb megtartott közgyűlésén elhatározták, hogy ha a jövőhét folyamán is nagy arányban nyújtanak be escompt-igényeket, a bank ismét felemeli a kamatlábát.

Stagnáció a vaspiacra. A nyári hónapok alatt szokásos élénkség a vaspiacra az ideán teljesen elmaradt. Ennek oka az építkezések teljes beszüntetésével magyarázható. Mint Bukarestből jelentik, az ottani építkezések is teljesen megállottak, szemben a tavalyi nagy építkezési lendülettel. A pénzkrízis olyan tetőfokra hágott, hogy lehetetlené tesz minden befektetést. Ezt erősen érzi a vasipar is úgy, hogy az a keresletben való élénkség, mely még néhány hónappal ezelőtt jellemelte a piacot, ma már teljes stagnációvá változott át.

A Lomási Erdőipar közgyűlése. A Lomási Erdőipar Részvénytársaság pár napja megtartott közgyűlésén Pasoutiu Trajan elnökölt. A közgyűlés tudomásul vette az alaptőkének 2,250 000 lejről 4,500 000 lejre való felemelését. A két megüresedett igazgatósági tagságra Fejér Gábor vezérigazgatót és Diclescu bukaresti igazgatót választották meg.

A legfőbb technikai tanács ülése. Bukarestből jelentik: A legfőbb technikai tanács szerdai ülésén letárgyalták az eddig benyújtott javaslatok legnagyobb részét, így a biharmegyei Tenke község elektromos műveinek tervezetét. Jövőhagyták ezenkívül a visó völgy-máramarosszigeti vasutvonal építési tervezetét, melynek költségei 58 millió lejt tesznek ki. Ezek a tárgyalások azonban még nem fejeződtek be és így a tanács határozatot sem hozott.

Szombaton összeül a gazdasági tanács. Bukarestből jelentik: A legfelsőbb gazdasági tanács legközelebbi ülését szombaton délelőtt 11 órakor tartja, amikor is az új exportjavaslatokat fogják letárgyalni, melyet szerdán nyújtottak be.

Üzemredukció a Krupp-műveknél. Essenből jelentik, hogy a Krupp-művek rendelkezési hiánya és a már feladott rendelések teljesítése körül támadt akadályok miatt üzemüket redukálni voltak kénytelenek és a munkások öt-százalékát elbocsátották.

A személypodgyászok új raktárai. A CFR vezérigazgatósága most hozta nyilvánosságra, hogy a személypodgyászok raktárait (garderobe) ezentul minden állomáson felállítják és a közönség rendelkezésére bocsájtják. Az olyan állomásokon, ahol eddig személypodgyászraktár nem volt, most a CFR igazgatósága új raktárhelyiségeket nyit. Az erre vonatkozó rendeleteket már elküldötték az állomások főnökségeinek.

A mai valutapiac

A mai valutapiacra szilárd volt az irányzat. Áru kevés volt. Inkább a kereslet, mint kínálat élénksége jellemezte a piacot. A következő árak alakultak ki: Osztrák korona 316-322, magyar korona 340-360, cseh korona 665-662, svájci frank 41.20-41.30, dollár 225-226, francia frank 11.70-11.75, font sterling 992-996, olasz lira 9-80-9.90.

Valutapiac július 17-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1170, Berlin —, London 990, Newyork 224.00, Róma 970, Zürich 41.00, Bécs 31.50, Prága 665, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 825.00, márka 55.5, leva 160, török lira 115, font sterling 975, francia frank 1210, svájci frank 43.00, olasz lira 10.00, drachma 380, dinár 275.00, dollár 223.00, lengyel márka 43.00, osztr. korona 33.00, magyar korona 29.00, cseh korona 680.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 130.00—130.00, Amsterdam 208.00—208.00, Newyork 550.00—550.00, London 2406—2406, Páris 2830.00—2830, Milano 2370—2370.00, Prága 1627.50—1627.50, Budapest 68.00—68.00, Belgrád 665.50—665.50, Bukarest 250.00—250.00, Varsó 103—108, Bécs 77.25—77.25.

SPORT

Az MSE lesz vasárnap a Haggibbor ellen fele. Megírtuk, hogy a pályaintéző bizottság vasárnapra a Haggibbornak adta oda a pályát és hogy a Haggibbor az ideán még nem látott attrakcióval kíván kedveskedni a kolozsvári sportpublikumnak. Tárgyalásokat kezdett egyszerre több csapattal, köztük Marosvásárhely, sőt Erdély egyik legjobb csapatával, az MSE-vel a vasárnapi szereplés ügyében. A tárgyalások sikerültek és így vasárnap az MSE kitűnő együttesét lesz alkalmunk látni a kolozsvári pályán. A játéknak érdekességét ad az, hogy a Haggibborban három új játékos mutatkozik be, akiknek az intézőbizottság vasárnapra játékedélyt adott. A három játékos között van Newwelt is, akit szakkörök jól ismernek budapesti szereplése révén. Newwelt legutóbb a budapesti észak-északi csapatában játszott (balösszekötő) és azelőtt a legjobb futballjátzó vasasoknak volt tagja. Vermes az MTK-nak, Weisz pedig az NSC-nek volt játékos és így bemutatkozásukat nagy érdeklődés előzi meg. Az MSE annak ellenére, hogy nem bajnoka az ottani kerületnek, ma a legjobb csapatok közé tartozik és ismét régi nagy formájában van. Nem kisebb nevek szerepelnek a csapatban, mint Matek, aki a tavalyi Temesvár-Kolozsvár válogatott mérkőzésből még élénk emlékezetében van a kolozsváriaknak. Szilágyi, Glanczmann, Szász, Weisz. Egyébként a mérkőzésnek reváns jellege van, mert legutóbb a két csapat 1:1 eldöntetlenül játszott egymással Marosvásárhelyt. A játék levezetésére Kiss Kálmán nagyváradi bíró kérték fel.

Jakobi Dudi lábát gipszbe tették. Az emlékezetes bécsi mérkőzés óta hiába várja a közönség a legnépszerűbb kolozsvári játékost, Jakobi Dudit a pályán. Volt már válogatott mérkőzés és azóta több klubmeccs is, de Jakobi egyetlen sem vehetett részt. Állandóan lábfejéről panaszokodott és e miatt nem tudott játszani. Több ízben me is vizsgáltatták, de pozitívumot nem tudtak megállapítani. Tegnap aztán a Röntgen-vizsgálat azt a kellemetlen megállapítást eredményezte, hogy Jakobi Dudinak csontrepedése van és ezért még az nagipszbe tették lábát. Kezelése remélhetőleg eredményes lesz és nem sokára ismét viszontláthatjuk régi nagy formájában.

A kassai Sportklub Kolozsváron. Augusztus első napjaiban elsőrendű futballklubot lát vendégül az Universitatea. A kassai Sportklub, mely tudvalegleg Ruszinszko legjobb csapata lesz az egyetemi csapat vendége több napos körmérkőzésre. Eddigi tervek szerint az Universitateán kívül a Haggibborral, a Victoriával és esetleg a KAC-al mérkőznek a kassaiak és innen még több erdélyi városba is ellátogatnak.

NAC-Egyetértés 2:0 (0:0). A nagyváradi AC tegnap játszotta utolsó bajnoki mérkőzését az Egyetértéssel és sikerült régi fegyverbarátját 2:0 (0:0) arányban legyőznie. A mérkőzésen játszott Kingili is, akit vasárnap durva játék miatt kiállítottak, de ez ugylátszik Nagyváradon nem baj. Kíváncsiak vagyunk, hogy a pályán pofokodó Ströck-höz is lesz-e szerencsénk a vasárnapi Universitatea-NAC bajnoki elődöntőn?

Külföldi eredmények. Lemberg: Hakoah (Bécs)—Hasmonea 3:1. A revánsmérkőzés során ismét a Hakoah győz 6:1 arányban. Przemisl: Polonia—Rudolfshügel (Wien) 3:1. Lemberg: Amateur (Wien)—Pogon revánsmérkőzés 2:0. Zágráb: Slovan (Wien)—Hask 3:3. Slovan—Konkordia 2:1. Belgrádban a nemrég szerencsétlen körülmények között elhunyt Schönfeld kapus emlékére alapítványt létesítenek és ennek javára vasárnap mérkőzés volt a Jugoszlávia és a belgrádi Sportklub között, melyet előbbi nyert 2:0 arányban.

Ha művészi kivitelű

butort, zongorát

akár venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre es teki nise meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortorakelt sztalosok turafeszték leteltek legolcsóbban itt szerezhetik

Szőrmefestés és gyapjufestés

TAVASZI RUHAKAT A LEGSZÉBBEN TISZTIT "KRISTALY" GŐZMOSÓGYÁR CLUJ Telefon 500

Gyapju és gyapju-fonalfestés

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

131-1924.

Tolnai Andor bucsuföjlépte. Tolnai Andor tegnapi bucsuföjlépte olyan külsőségek között folyt le, miutha nem is a népszerű bonvivan bucsuzna a közönségtől, hanem a közönség akarna bucsuzni kedvence színészétől. A színház a legforróbb téli színházi estekre emlékeztető módon zsuffolásig megtelt. Tolnai ugyanabban a darabban mondott bucsut a kolozsvári színpadnak, mint amelyekben a szezon elején bemutatkozott: a „Hermelines nő”-ben. A közönség szünni nem akaró tapsokkal fogadta a színpadon megjelenő művészt és ez a tapsvihar végig kísérte minden jelenetét. Felvonások és az előadás után mindenki a helyén maradt és addig nem szűnt a taps, amíg Tolnai a vasrödy előt meg nem jelent. Tolnai teljes mértékben kiérdemelte a kolozsvári közönség tün- tő szeretetét. Mint színpadi erő a legjobbak közé tartozik. Jó színész, nagyon jó énekes és megjelenése mindig illuziót keltő a színpadon. Nem becsüljük túl, amikor megállapítjuk róla, hogy Erdély legjobb bonvivánja volt és bizonyára új működési helyén, Budapesten is az első közé fog tartozni. A pesti színészet sokat nyer, az erdélyi sokat veszít Tolnai távozásával.

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó: Péntek, július 18. A *farao* hitvese. A világ legnagyobb filmje. Rendezte Ernst Lubitsch. Főszerepben Emil Jannings, Paul Wegener és Lydia Salomanova.

RESTAURANT!
CENTRAL ★ **Bucuresil**
 Strada Carol 14, a főpostával szemben
 Izletes ebéd és vacsora. Kifűnő konyha. A legolcsóbb árak.

Hirdessen az Uj Keletben!

Longines
 7 GRANDS PRIX
 Legpontosabb óra

MAGYAR SZÍNHÁZ

Péntek július 18

A két árva ★ **A két árva**

Dicsőséges megnyitás! Dicsőséges megnyitás!

A világ legkiválóbb remekműve! D. W. GRIFFITH híres amerikai filmrendező nagyszerű alkotása. A francia forradalom! Nyaktilók! Főszerepben: LILIAN GISH és DOROTHY GISH.

קאנקורו

דיא ארטה איזר געמינדע זוכט באיא-מארע ווערן אונד בודק מומחה דער איין גוטער בעל תפלה אונד בעל קורא איזט. געהאלט לויט איבער- איינקאממען. בעווערבער אונטער 40 יארען וואל- לען איהרע אפערטע זאממט קבלות מיט אנאכע איהרעם פאמיליענשאנדעם דער געמינדע איין- זענדען. רייזעשפעזען ווערען דען בערופענען פערטימעט.

באיא-מארע ג' הקת התורה תרפ"ד.

עקיבא צבי הירש משה קויפמאן
 פראדוקט. 7501 נאמא.

Radior No. 659

A CZELL söröződe
 jéggyárában f. hó 7-től kezdődőleg kapható jól fagyasztott

MŰJÉG

Telefon 78 szám

LÁDAGYÁR

Mindenemű ládákat és íródobozokat összeszeresít és az azonosított részeken megrendelésre szemesi készíti és szállítja a legolcsóbb napi áras

Sajevics és Lebovits fakereskedés és ládagyár
 Cluj, Strada Caranafi (volt Kajánóti-utca) 1 sz. sz.

Az „UJ KELET” könyvosztálya
 Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Egyszáz lej értékű könyvet kap **ingyen** az Uj Kelet minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

I. csoport:

- Sch. Alejchem: Leégett nemesek (Kötve. Novellás könyv)
- Ujvári: Bosszuálló Isten (Regény)
- Goldschmidt: Egy zsidósors** (Amatőr példány. 3 kötetes regény)
- Gizskalay: Titok (Egyfelv. dráma)
- Agnon: És a meggörbedt kiegyenesedik. (Regény)
- Nordau: Dr. Kohn. (4 felv. dráma)
- Biró Lajos: A zsidók utja. (Tanulmány)
- Gizskalay: Támár.** (Amatőrpéldány. Bibliai regény)

Ezt a hatszáz lejes sorozatot ötszáz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvételt

Nyolevan lej értékű könyvet kap ingyen az Uj Kelet minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

II. csoport:

- Sch. Alejchem: Leégett nemesek. (Füzve. Novellás könyv)
- Grotto: Zsidó renaissance. (Kötve. Tanulmány)
- Goldschmidt: Egy zsidósors.** (3 kötetes regény)
- Corion: József és testvérei. (Bibliai regény)
- Kaczér: Golem ember akar lenni. (Drámai színdarab)
- Gizskalay: Támár.** (Bibliai regény)
- Sombart: A zsidók jövője. (Tanulm.)
- Paneth: Utazásom a Szentföldön. (Utleírás)

Ezt a 380 lejes sorozatot háromszáz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvételt.

Harminc lej értékű könyvet kap ingyen az UJ KELET minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

III. csoport (ifjúsági könyvek):

- Dr. Bai: Zengő hárfá.
- Nordau: Mesék.
- Kabbalisták és Csodatevők.**
- Paneth: Utazásom a Szentföldön.
- Konrad: Futball ABC.
- Sch. Alejchem: A 13. Robinzon.**

Ezt a 130 lejes sorozatot száz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvételt.

Husz lej értékű könyvet kap ingyen az Uj Kelet minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

IV. csoport (cionista tanulmányok):

- Sokolov: Uj zsidó.
- Gorelik: Cion és Golus.
- Pinsker: Antoemantipatio.
- Dr. Marton: A zsidó nemzet Erdélyben.
- Mairovits: Tora és cionizmus.
- Dr. Blank: Mit akar a cionizmus?
- Goldmann: A zsidó nemzet követelei.

Ezt a 90 lejes sorozatot hetven lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvételt.

Kisérje figyelemmel további sorozatainkat!

1924 július 18

Haggibbor ellen

széles bizottság vasár-

a pályát és hogy

látott attrakcióval

spertpublikumnak.

több csapattal,

hely egyik legjobb

napi szereplés ügyé-

és így vasárnap az

alkalmuk látni a ko-

rdességét ad az,

játékos mutatkozik

vasárnapra játéke-

között van Neu-

ernek budapesti sze-

a budapesti észze-

sszekötő) és azelőtt

soknak volt tagja.

pedig az NSC-nek

ásukat nagy érdek-

ak ellenére, hogy

nek, ma a legjobb

regi nagy formá-

szerepelnek a csa-

yi Temesvár-Kolozs-

élenk emlékezteté-

llági, Glanczmann,

érközésnek reváns

két csapat 1:1 el-

Merosvásárkelyt. A

a nagyváradi bírót

te tették. Az em-

ába várja a közön-

ti játékost, J-kobi

gatott mérkőzés és

akobi egyikén sem

járól panaszkodott

Többizben me: is

em tudtak megáll-

vizsgálat azt a kel-

fezte, hogy Jakobi

ezért még az nap-

remélhetőleg ered-

st viszontláthatjuk

sváron. Augusztus

futballklubot lát

A kassai Sport-

kó legjobb csapata

több napos kör-

az Universitateán

val és esetleg a

innen még több

0). A nagyváradi

oki mérkőzését az

gyverbarátját 2:0

érközésen játszott

játék miatt kiállí-

aradon nem baj-

pályán pófozkodó

a vasárnapi Uni-

?

mburg: Hakoah

ismérkőzés során

gyban. Prsemisl:

3:1. Lemberg:

smérkőzés 2:0.

3:3. Slovan-

neárégen szeren-

yt Schönfeld ka-

és ennek javára

zlávia és a bel-

őbbi nyert 2:0

gorát

re és teki nise

ETI

ARS. Antortermelt

gyapju-

restes

